

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2026. № 1. ISSN 2307-2105

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.1.106>

УДК 658.152:336.717

О. О. Ситник,

аспірант, Заклад вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-7820-4876>

К. С. Мороз,

фінансовий директор,

Enuba AB, Гельсінборг, Швеція

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-2268-6515>

УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОВГОСТРОКОВОЇ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

О. Sytnyk,

Postgraduate student,

Academician Yuriy Bugay International Scientific and Technical University

K. Moroz,

Chief Financial Officer,

Enuba AB, Helsingborg, Sweden

CASH FLOW MANAGEMENT WITHIN THE ENTERPRISE'S LONG-TERM CREDITWORTHINESS ASSURANCE FRAMEWORK

Стан грошових потоків є важливою детермінантою фінансової стабільності підприємства та рівня його кредитоспроможності. Досліджено взаємозв'язок між ключовими цілями функціонування підприємства: зростання, збільшення рентабельності та максимізації вільного грошового потоку. Доведено складність та нелінійність такого взаємозв'язку, необхідність прийняття компромісних фінансових рішень та узгодження окремих видів фінансових політик. Обґрунтовано доцільність розгляду показника вільного грошового потоку як основного об'єкту управління грошовими потоками на стратегічному контурі управління та використовувати його в якості основного вимірника довгострокової кредитоспроможності підприємства. Обґрунтовано доцільність застосування моделі стійкого фінансового зростання для узгодження бажаних темпів зростання підприємства з фінансовими політиками підприємства та їх потенційний вплив на динаміку вільного грошового потоку. Систематизовано методи, інструменти та заходи узгодження фінансових політик з метою зростання вільного грошового потоку та забезпечення стійкого зростання підприємства.

Сформульовані положення дозволяють поглибити розуміння залежності кредитоспроможності від стану грошових потоків, взаємозв'язку грошових потоків з іншими важливими показниками діяльності, взаємообумовленості політики управління грошовими потоками з іншими фінансовими політиками, обрати обґрунтовані стратегічні індикатори управління грошовими потоками та формування кредитоспроможності підприємств; дієві інструменти та методи узгодження фінансових політик підприємства в межах обґрунтування фінансової моделі формування вільного грошового потоку.

The condition of cash flows is an important determinant of a firm's financial stability and its level of creditworthiness. Fundamental financial strategies for supporting enterprise development have been identified depending on the stage of

the firm's life cycle: a financial strategy for supporting growth, a financial strategy for sustaining stable development, and a financial strategy for stabilizing the financial position. The specific features of cash-flow formation, financing needs, and the risk of insolvency inherent in each type of strategy are defined.

The relationship among the key objectives of enterprise functioning—growth, profitability enhancement, and the maximization of free cash flow—has been examined. The study demonstrates the complexity and nonlinearity of this relationship, the need to adopt compromise financial decisions, and the importance of aligning various financial policies. It is proposed that free cash flow be regarded as the primary object of cash-flow management at the strategic level, and as the main metric for assessing a firm's long-term creditworthiness, since free cash flow reflects the amount of funds available to cover the cost of capital and to remunerate investors (both owners and creditors). A criterion for evaluating long-term creditworthiness under conditions of dividend payments and during periods in which dividends are suspended is substantiated.

Drawing on the free-cash-flow model, the study identifies the main components and corresponding types of functional policies that require optimization and coordination to ensure a target free-cash-flow level. These include: maximizing net operating profit before interest through improvements in profit-formation policy; maximizing the depreciation stream by refining depreciation policy; optimizing net working capital through enhancements to inventory policy and the firm's credit policy; and optimizing the volume of real investments and maximizing the efficiency indicators of real investment projects by improving investment policy.

The applicability of the sustainable-growth model is substantiated as a means of aligning the firm's desired growth rates with its financial policies and with their potential impact on free-cash-flow dynamics. Methods, instruments, and measures for coordinating financial policies to increase free cash flow and ensure sustainable enterprise growth are systematized across individual functional policy areas.

The rationale for developing a free-cash-flow formation model within the strategic management framework is demonstrated, based on the mechanism of its generation, its interrelationship with other key performance indicators, and the firm's chosen financial development strategy.

The formulated provisions deepen the understanding of how cash flows influence a firm's long-term creditworthiness; how the state and dynamics of cash flows relate to other key performance indicators; and how cash-flow management policy is interdependent with other financial policies. They also support the selection of well-grounded strategic indicators for cash-flow management and creditworthiness assessment; the application of effective tools and methods for aligning the firm's financial policies; the implementation of cash-flow monitoring systems; and the development of measures to maintain target cash-flow conditions within the operational management contour to ensure the firm's stable financial position and long-term creditworthiness.

Ключові слова: грошові потоки, довгострокова кредитоспроможність, вільний грошовий потік, стратегічне управління, стійке зростання, фінансова політика, пропорції фінансового розвитку, фінансова стратегія, фінансова модель, фінансова стабільність.

Keywords: cash flows, long-term creditworthiness, free cash flow, strategic management, sustainable growth, financial policy, financial development ratios, financial strategy, financial model, financial stability.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Стабільність та надійність фінансового стану підприємства є важливою передумовою його високої кредитоспроможності та визначається цілою низкою чинників. Серед внутрішніх факторів її забезпечення особливе місце посідають підходи підприємства до формування структури активів та капіталу, рівень ефективності їх використання та стан і політика управління грошовими

потоками. Стан грошових потоків, які виступають відображенням та зовнішнім проявом всіх процесів, що протікають в межах операційної, фінансової та інвестиційної діяльності, чинять суттєвий вплив на рівень платоспроможності, фінансової стійкості та в цілому кредитоспроможності підприємства. Відтак, розуміння механізму формування грошових потоків, побудова ефективних систем та застосування сучасних інструментів управління ними є важливою передумовою стабільного та стійкого розвитку підприємства. Особливо ця проблема актуальна для України сьогодні, коли найбільш проблемною сферою залучення позик є довгострокове інвестиційне кредитування, що підтверджується відповідними аналітичними дослідженнями [1-3].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивчення теоретичних засад та практичних аспектів управління грошовими потоками є важливим розділом фінансового менеджменту і постійно перебуває в полі зору науковців та практиків, так як зміна умов господарювання, поява нових концепцій та інструментів управління, розвиток автоматизації та цифровізації процесів призводять до перегляду та розвитку нових підходів аналізу, планування та контролю грошових потоків.

Так, в роботі Nasimiyu, A. E. [4] досліджується вплив управління грошовими потоками на фінансові показники малих та середніх підприємств (МСП). Автор досліджує взаємозв'язки між формуванням структури капіталу, зокрема в межах теорії динамічного компромісу та формуванням вільного грошового потоку, які проливають світло на наслідки для стратегій фінансового управління МСП. Емпіричні дані підкреслюють важливість підзвітності щодо грошових коштів, внутрішнього контролю, політики щодо грошових коштів, бюджетування грошових коштів та показників фінансової ефективності, таких як прибутковість, ліквідність та платоспроможність. Автор доходить висновку, що ефективне управління грошовими потоками має вирішальне значення для МСП, оскільки воно забезпечує зростання, оптимізує інвестиції, підвищує прибутковість та забезпечує фінансову

стабільність [4]. Аналогічний вектор дослідження прослідковується в роботах [5, 6], автори яких вивчають вплив політик управління грошовими потоками на фінансовий стан підприємства [5] та трансформацію підходів управління грошовими потоками в період пандемії COVID-19 [6].

На важливості значення управління грошовими потоками (ГП) для забезпечення успішного та фінансово-стабільного функціонування підприємства акцентується увага в роботі [7]. Автори статті зазначають, що традиційні методи управління ГП часто не здатні вирішити складнощі, спричинені волатильними ринками та непередбачуваними економічними змінами та фокусуються на вивченні інтеграції передових аналітичних інструментів на основі штучного інтелекту, сценарного планування та прогнозного моделювання для покращення оптимізації грошових потоків. Зосереджуючись на ітеративних процесах аналізу, прогнозуванні та прийнятті рішень, дослідження надає комплексну основу для використання інноваційних технологій, таких як системи моніторингу в режимі реального часу, алгоритми машинного навчання та ймовірнісне моделювання. На прикладі проекту Kian Petrochemical автори дослідження підкреслюють трансформаційний вплив цих інструментів на досягнення проактивного фінансового управління та зменшення ризиків [7].

В дослідженні [8] автори обґрунтовують систему прийняття рішень для управління грошовими потоками на основі інтеграції агенто-орієнтованої симуляції та теорії ігор, а робота [9] акцентує увагу на вивченні особливостей управління грошовими потоками на мікропідприємствах, власницями яких є жінки.

У статті [10] вивчається стан поточних досліджень грошових потоків, описуються методології, що використовуються дослідниками, та їхній внесок, пропонуються рекомендації для майбутніх досліджень, визначаються сфери менеджменту грошових потоків, які потребують подальшого дослідження. Воно охоплює пропорції грошових потоків та оборотного капіталу. В результаті цього дослідження критично розглянуто стан

досліджень грошових потоків та запропоновано потенційні сфери дослідження грошових потоків [10, с.155-159].

Автори статті [11] акцентують увагу на важливості планування грошових потоків на стратегічному контурі управління, розглядаючи стратегію управління грошовими потоками важливою передумовою його стабільного розвитку в довгостроковій перспективі, пропонуючи власний підхід до її розробки [11].

У роботі [12] досліджуються наявні практики та обґрунтовуються пропозиції щодо вдосконалення пріоритетних підходів до управління грошовими потоками агропідприємств України в контексті формування їх фінансової безпеки з урахуванням сучасних особливостей обліково-аналітичного забезпечення підприємств. Автори досліджують роль актуарного облікового забезпечення в управлінні вартістю агробізнесу для його фінансової безпеки та моделюють процес управління грошовими потоками на прикладі ПрАТ «Агрофірма «Провесінь». У ході дослідження автори доходять висновку, що управління грошовими потоками у сільському господарстві передбачає використання інноваційного обліково-аналітичного забезпечення управління, яке б сприяло підвищенню іміджу та інвестиційної привабливості підприємства на зовнішніх ринках [12].

Огляд останніх публікацій дозволяє зробити висновок, що не дивлячись на значний теоретичний доробок, окремі аспекти управління грошовими потоками залишаються дискусійними та є об'єктом подальшого вивчення, зокрема:

- вивчення взаємозв'язку між політикою управління грошовими потоками та іншими функціональними фінансовими політиками та їх сукупного впливу та фінансовий стан підприємства;
- вдосконалення та розробка сучасних підходів до аналізу, оптимізації, планування та контролю грошових потоків відповідно до волатильних умов господарювання та трансформації систем менеджменту;

- розробка нових інструментів управління грошовими потоками на основі розвитку та вдосконалення облікового забезпечення, автоматизації та діджиталізації процесів підприємства.

Метою дослідження є формулювання підходу до управління грошовими потоками підприємства в контексті зміцнення рівня його довгострокової кредитоспроможності на основі поглиблення розуміння взаємозв'язку між окремими видами стратегій підприємства, відповідних їм фінансових політик та станом грошових потоків, ідентифікації ключового індикатора стану грошових потоків на стратегічному контурі управління, обґрунтування фінансової моделі його формування у взаємозв'язку з іншими функціональними видами фінансових політик підприємства. Дослідження ґрунтується на принципах системного підходу та загальнонаукових методах дослідження: аналізу та синтезу, порівняння та узагальнення. В основу роботи покладені наукові праці з проблем фінансового менеджменту, ризик-менеджменту, управління грошовими потоками та фінансового планування.

Виклад основного матеріалу. Аналіз спеціалізованих джерел, останніх публікацій за обраною тематикою свідчить, що більшість науковців пов'язують ефективне управління грошовими потоками зі стабільним фінансовим станом та ефективністю функціонування підприємства в цілому. Принципово погоджуючись з цією тезою, на наш погляд, варто зазначити, що цей зв'язок є нелінійним і достатньо складним. Такий висновок нам дозволяє зробити великий досвід практичної роботи в царині корпоративних фінансів. Спробуємо його розглянути більш детально.

Підприємство в процесі свого існування проходить різні стадії життєвого циклу, реалізуючи релевантні корпоративні стратегії. Фінансова стратегія завжди носить забезпечувальний характер відносно корпоративної і відповідно адаптується під її потреби. З точки зору фінансів, на наш погляд, можна виокремити три принципові види фінансової стратегії, залежно від вектору загальнокорпоративного розвитку (табл. 1).

Таблиця 1. Види фінансових стратегій відповідно до загальнокорпоративних стратегій

Види фінансових стратегій	Основні особливості	Потреба в кредитуванні/ризик втрати платоспроможності
Фінансова стратегія підтримки зростання підприємства	характерна для стадії зростання; пов'язана з високою інвестиційною активністю підприємства; пов'язана з високою потребою у залученні додаткового капіталу	високий/ високий
Фінансова стратегія підтримки стабільного розвитку	характерна для стадії зрілості; пов'язана з помірною інвестиційною активністю; не потребує високих додаткових обсягів залучення капіталу	низький/ низький-помірний
Фінансова стратегія стабілізації	характерна для стадії старіння або кризових ситуацій, які гіпотетично можуть виникати на різних стадіях життєвого циклу; пов'язана з процесом імобілізації внутрішніх резервів фінансової стабілізації; може передбачати високу варіативність інвестиційних політик та політик формування капіталу залежно від причин кризи та обраних шляхів її подолання	варіюється залежно від обраних заходів стабілізації/ дуже високий

Джерело: складено авторами

Представлені особливості різних фінансових стратегій показують, що фінансові моделі розвитку підприємства можуть суттєво варіюватись. Так, на стадії зростання, як правило, підприємство відчуває потенціал росту, може реалізовувати агресивні політики, здатне формувати високі обсяги вхідних грошових потоків, одночасно активно інвестуючи в нові проєкти, що часто вимагає залучення додаткового капіталу навіть не дивлячись на стабільно зростаючі надходження грошових коштів від поточної операційної діяльності.

На стадії стабільного розвитку підприємство спрямовує зусилля на збереження досягнутих позицій, одночасно шукаючи нові напрями розвитку. Інвестиційна активність відносно помірна, як і достатність фінансових ресурсів: може реінвестовуватись накопичений раніше прибуток, окремі

інвестиційні ресурси можуть формуватись за рахунок виходу зі старих проєктів та входу в нові.

На стадії стабілізації компанія намагається подолати негативні наслідки кризових явищ за рахунок імобілізації внутрішніх ресурсів, послабити боргове навантаження за рахунок реструктуризації боргів з метою подальшого відновлення. На початкових етапах цієї стратегії може ставитись завдання виходу на позитивний обсяг вільного грошового потоку з подальшою реалізацією заходів по відновленню розвитку на основі різних підходів, що обумовлюватиме параметри інвестиційної політики та політики залучення капіталу.

В будь-якому разі всі підприємства в процесі функціонування завжди прагнуть забезпечити збільшення прибутковості, зростання обсягів діяльності та частки ринку, збільшити приріст грошових коштів (тобто чистого і вільного грошового потоку) одночасно (рис. 1).

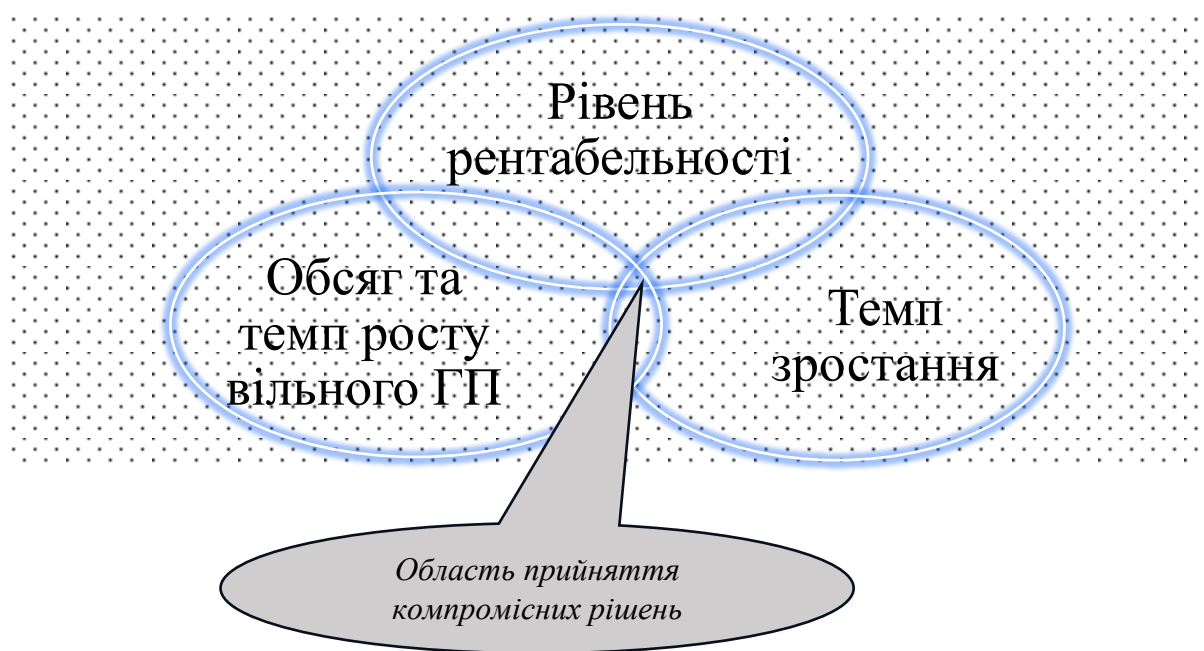

Рис.1. Взаємозв'язок цільових показників діяльності підприємства та область прийняття компромісних рішень для їх забезпечення

Джерело: складено авторами.

Так, зростання рентабельності може досягатись за рахунок оптимізації поточних витрат підприємства за інших рівних умов. При цьому буде спостерігатись позитивний вплив на обсяг чистого та вільного ГП, проте підприємство не зможе забезпечити зростання. З іншого боку, якщо резерви скорочення витрат вичерпані, то зростання прибутковості можливе лише за рахунок нарощення обсягів діяльності, тобто за рахунок зростання. Таке зростання може відбуватись, наприклад, за рахунок активної маркетингової стратегії, яка потребує додаткових витрат, що в поточному періоді інколи може призводити до зниження не тільки чистого та вільного ГП а і рентабельності. Особливо зважаючи на те, що ефективність маркетингових стратегій інколи досить складно прогнозувати. З іншого боку, таке зростання можливе за рахунок впровадження більш агресивної кредитної політики та нарощення обсягів продажу в кредит. Такий підхід може забезпечити зростання компанії, збільшення прибутковості, але в поточному періоді буде негативно впливати на обсяги чистого та вільного ГП за рахунок збільшення обсягів дебіторської заборгованості.

Часто нарощення обсягів діяльності неможливо забезпечити на наявних виробничих потужностях і вимагає додаткового інвестування коштів у розширення виробництва, відкриття нових філій, торговельних точок тощо. Як відомо, віддача від капітальних інвестицій не є миттєвою, а відбувається через певний проміжок часу за умови ефективності проєкту. Таким чином, при зростанні компанії за рахунок інвестування коштів приріст рентабельності і чистого та вільного ГП можна очікувати лише в довгостроковій перспективі. Ця теза наглядно демонструється формулою вільного грошового потоку (1) [13] :

$$FCF = NOPLAT + Dep - \Delta WC - \Delta Cap, \quad (1)$$

де: FCF – вільний грошовий потік (Free Cash Flow), $NOPLAT$ – операційний прибуток після оподаткування до виплати фінансових витрат

(Net Operating Profit Less Adjusted Taxes), Dep – амортизація (Depreciation), ΔWC – приріст чистого робочого капіталу (Working Capital), ΔCap – приріст капітальних інвестицій (Capex – Capital Expenditures).

Як видно з цієї формули інвестиції в чистий оборотний капітал, капітальні інвестиції на певних етапах призводять до зниження вільного грошового потоку. Умовою його зростання в довгостроковій перспективі є висока ефективність інвестиційних проектів, які через певний проміжок часу мають призвести до зростання операційного прибутку та обсягів амортизації та ефективного використання оборотного капіталу. Якщо ці умови успішно реалізуються, то в довгостроковій перспективі можна досягнути одночасно і зростання підприємства, нарощення його рентабельності та збільшення обсягу чистого та вільного ГП. Але періоди зміни кредитної політики, реалізації інвестиційних проектів є достатньо ризикованими, так як не призводять до швидкого зростання рентабельності і вільного ГП. Саме тому на рис.1 область перетину цільових індикаторів функціонування підприємства позначена як область компромісних рішень, тобто рішень, які потребують узгодження, ретельної оцінки, оптимізації.

В межах стратегічного контуру управління грошовими потоками та фінансовою діяльністю в цілому показник вільного грошового потоку може виступати основним об'єктом управління, а на основі його прогнозованої оцінки мають узгоджуватись фінансові політики, що підтримують його стратегічний розвиток. Саме цей показник є важливим в процесі оцінювання вартості компанії доходним методом та рівня кредитоспроможності підприємства в довгостроковій перспективі.

З огляду на те, що вільний грошовий потік по своїй суті відображає обсяг вільних коштів, що залишається інвесторам для відшкодування витрат на капітал та капіталу (виплати дивідендів, відсотків за кредит, погашення основної суми боргу за банківськими кредитами, облігаційними позиками) він є важливим мірилом довгострокової кредитоспроможності підприємства. Для її забезпечення підприємство повинно витримувати наступну умову (2):

$$FCF \geq D + I + Debt, \quad (2)$$

де: D – сума дивідендів до виплати (Dividends), I – сума відсотків за кредит до виплати (Interest), $Debt$ – основна сума боргу до виплати (за фінансовими формами кредитування).

В умовах підвищеної інвестиційної активності підприємство може відмовитись від виплати дивідендів в окремі періоди. За такої умови обсяг вільного грошового потоку має бути більшим, або як мінімум дорівнювати платежам по обслуговуванню та погашенню фінансового боргу.

Для забезпечення цієї умови в межах довгострокового контуру управління грошовими потоками мають бути узгоджені параметри інших політик підприємства та визначені допустимі обсяги зростання підприємства та запозичень для його фінансування (рис.2).

Рис.2. Процес максимізації вільного грошового потоку шляхом узгодження фінансових політик підприємства

Джерело: складено авторами

Процес такого узгодження є достатньо кропітким і потребує глибокого аналізу важливих фінансових параметрів та пропорцій діяльності. Корисним підходом, на наш погляд, в цьому контексті може бути застосування моделі

стійкого фінансового зростання (3), яка демонструє допустимий темп приросту виручки від реалізації за певних параметрів фінансової діяльності підприємства [13].

$$\Delta SV, \% = \frac{NP}{A} \times \frac{SV}{A} \times \frac{A}{EC} \times \frac{(NP-D)}{NP}, \quad (3)$$

де: $\Delta SV, \%$ - стійкий темп приросту обсягу реалізації продукції, NP – чистий прибуток (Net Profit), A - активи (Assets), SV- обсяг реалізації продукції (Sales Volum), EC – власний капітал (Ecuity Capital), D – дивіденди (Dividends).

Так, перший компонент зазначеної моделі характеризує чисту рентабельність активів, яка виражається у відсотках, другий – коефіцієнт оборотності активів, виражений коефіцієнтом. Наступні два компоненти моделі також виражаються у вигляді коефіцієнтів і показують коефіцієнти левериджу активів та капіталізації прибутку – третя та четверта складові моделі відповідно. Модель дозволяє зрозуміти як фінансові пропорції та параметри окремих фінансових політик впливають на можливості зростання – з одного боку, та як вливаючи на окремі пропорції фінансового розвитку можна досягти бажаного рівня зростання підприємства без втрати фінансової стабільності – з іншого.

Модель наочно демонструє, що для досягнення цільового рівня зростання підприємство може змінювати (шляхом впровадження певних заходів) рентабельність активів, рівень їх оборотності (в тому числі за рахунок зміни політики формування активів), структуру капіталу, дивідендну політику.

В процесі коригування параметрів моделі та процесу узгодження різних функціональних видів фінансових політик з метою нарощення обсягу вільного грошового потоку застосовується цілий комплекс методів, інструментів та заходів (табл.2).

Таблиця 2. Методи, інструменти та заходи узгодження фінансових політик з метою зростання вільного грошового потоку та забезпечення стійкого зростання підприємства

Політики	Методи, інструменти, заходи
Політика управління прибутком	Методи оптимізації поточних витрат; СVP-аналіз; Аналіз ланцюга створення вартості та методи оптимізації процесів; Методи сценарного та імітаційного моделювання прибутку від операційної діяльності
Амортизаційна політика	Вибір оптимальних методів амортизації активів з позицій максимізації амортизаційного потоку в межах діючого законодавства
Політика управління оборотними активами, в т.ч.: - політика управління дебіторською заборгованістю,	Моделі оцінки впливу зміни кредитної політики на обсяг операційного прибутку підприємства; Моделі оцінки та ранжування платоспроможності потенційних дебіторів; Методи моніторингу, контролю та адміністрування дебіторської заборгованості; Метод ланцюгів Маркова для оцінювання очікуваного грошового потоку від погашення дебіторської заборгованості та періоду інкасації
- політика управління запасами	Моделі оцінки оптимальної партії замовлення та середнього запасу; Вибір моделей руху запасів
Інвестиційна політика	Моделі планування та оцінки ефективності інвестиційних проєктів; Моніторинг та контроль реалізації інвестиційних проєктів; Методи оптимізації довжини та етапів проєкту (діаграми GANTT, PERT)
Дивідендна політика	Вибір типу та виду дивідендної політики; Оціна можливого «дивідендного коридору» з позицій потреб розвитку підприємства
Політика формування структури капіталу	Моделі формування оптимальної структури капіталу; Узгодження політики залучення кредиторської заборгованості постачальників з кредитною політикою підприємства.

Джерело: складено авторами

Таким чином, на основі розуміння взаємопов'язаності процесу формування грошових потоків з іншими функціональними фінансовими політиками, зв'язку фінансових пропорцій з допустимими межами зростання підприємства на стратегічному контурі управління грошовими потоками має бути сформована фінансова модель формування вільного грошового потоку

відповідно до загальнокорпоративної та фінансової стратегії підприємства, яка забезпечуватиме стабільний фінансовий стан та достатній рівень кредитоспроможності підприємства.

Висновки. Стан грошових потоків суттєво впливає на фінансову стабільність та кредитоспроможність підприємства, як в поточному періоді, так і в довгостроковій перспективі, тому є важливим об'єктом управління в межах стратегічного контуру. Побудова системи управління грошовими потоками на стратегічному рівні має враховувати стадію життєвого циклу підприємства, релевантні їй стратегії розвитку та будуватись на основі розуміння механізму формування вільного грошового потоку, дотичних фінансових політик та пропорцій стійкого зростання.

Фінансова модель формування вільного грошового потоку обґрунтовується на основі узгодження різних функціональних видів фінансових політик на основі застосування цілого комплексу методів та інструментів. Її окремі параметри виступають об'єктом стратегічного моніторингу, а практична реалізація підтримується комплексом заходів оперативного рівня, які будуть предметом подальших розвідок авторів.

Література

1. Центр економічної стратегії (ЦЕС). (2024), „Доступ бізнесу до фінансування в Україні: 2022–2024“, URL: <https://ces.org.ua> (Accessed 29 November 2025).
2. Українська асоціація лізингодавців. (2024), „Огляд ринку фінансового лізингу в Україні за 2021–2024 роки“, URL: <https://uul.com.ua> (Accessed 29 November 2025).
3. European Bank for Reconstruction and Development (EBRD). (2024), “Law in Transition: Factoring and SME financing in emerging economies”, URL: <https://ebrd.com> (Accessed 29 November 2025).

4. Nasimiyu, A. E. (2024), „Cashflow Management Practices and Financial Performance of Small and Medium Business Enterprises in Kenya“. *African Journal of Commercial Studies*, 4(3), 252-263. <https://doi.org/10.59413/>
5. Ali-Momoh, B. O., Ogedengbe, F. F., Orisamoka, O., Igbodo, A. F., & Fagbamila, O. A. (2022), „Variance analysis and financial performance of manufacturing firms in Nigeria“. *KIU Interdisciplinary Journal of Humanities and Social Sciences*, 3(2), 402-426. Available at: https://kijhus.kiu.ac.ug/assets/articles/1662366328_variance-analysis-and-financial-performance-of-manufacturing-firms-in-nigeria.pdf (Accessed 3 December 2025).
6. Almeida, H. (2021), „Liquidity management during the Covid-19 pandemic“. *Asia-Pacific Journal of Financial Studies*, 50(1), 7-24. <https://doi.org/10.1111/ajfs.12322>
7. Mohammadi, A. (2024), „Dynamic Cash Flow Management Under Uncertainty: Integrating Scenario Planning and Advanced Analytical Tools“. *International Journal of Applied Research in Management, Economics and Accounting*, 2(1), 23-34. <https://doi.org/10.63053/ijmea.32>
8. Dorrah, D. H., & McCabe, B. (2023), „Integrated Agent-Based Simulation and Game Theory Decision Support Framework for Cash Flow and Payment Management in Construction Projects“. *Sustainability*, 16(1), 244. Available at: <https://www.mdpi.com/2071-1050/16/1/244> (Accessed 1 December 2025).
9. Athia, I., Sudarmiadin, S., & Agus Hermawan. (2023), „Management of CashFlow Practices in Micro Enterprises: Perspectives from Women-Owned SMEs“. *International Journal Of Humanities Education and Social Sciences*, 2(6). <https://doi.org/10.55227/ijhess.v2i6.489>
10. Patel, D., Bachwani, D., & Malek, M. (2023), „A Critical Review on Cash Flow Management for an Engineering Procurement Construction Sector“. *Emerging Trends and Innovations in Industries of the Developing World*. CRC Press. 1st Ed. 288p. <https://doi.org/10.1201/9781003457602>

11. Oriekhova, K. V., & Golovko, O. H. (2022), „Cash flow management strategy“. *Economics and Law*, (1 (64)), 89-97. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2022.01.089>
12. Manachynska, Y., Luchyk, M., & Luchyk, S. (2024), „Financial modelling of cash flow management for agribusiness security: Accounting and analytical aspect“. *Scientific Horizons*, 27(4), 154-165. <https://doi.org/10.48077/scihor4.2024.154>
13. Damodaran, A. (2002), *Investment valuation*. - 2nd. ed. p. cm., 1372p.

References

1. Centre for Economic Strategy (CES). (2024), “Business access to financing in Ukraine: 2022–2024”, available at: <https://ces.org.ua> (Accessed 29 November 2025).
2. Ukrainian Association of Lessors. (2024), “Overview of the financial leasing market in Ukraine for 2021-2024”, available at: <https://uul.com.ua> (Accessed 29 November 2025).
3. European Bank for Reconstruction and Development (EBRD). (2024), “Law in Transition: Factoring and SME financing in emerging economies”, available at: <https://ebrd.com> (Accessed 29 November 2025).
4. Nasimiyu, A.E. (2024), “Cashflow Management Practices and Financial Performance of Small and Medium Business Enterprises in Kenya”, *African Journal of Commercial Studies*, vol. 4(3), pp. 252-263. <https://doi.org/10.59413/>
5. Ali-Momoh, B.O. Ogedengbe, F.F. Orisamoka, O. Igbodo, A.F. and Fagbamila, O.A. (2022), “Variance analysis and financial performance of manufacturing firms in Nigeria”, *KIU Interdisciplinary Journal of Humanities and Social Sciences*, vol. 3(2), pp. 402-426. Available at: https://kijhus.kiu.ac.ug/assets/articles/1662366328_variance-analysis-and-financial-performance-of-manufacturing-firms-in-nigeria.pdf (Accessed 3 December 2025).

6. Almeida, H. (2021), "Liquidity management during the Covid-19 pandemic", *Asia-Pacific Journal of Financial Studies*, vol. 50(1), pp. 7-24. <https://doi.org/10.1111/ajfs.12322>
7. Mohammadi, A. (2024), "Dynamic Cash Flow Management Under Uncertainty: Integrating Scenario Planning and Advanced Analytical Tools", *International Journal of Applied Research in Management, Economics and Accounting*, vol. 2(1), pp. 23-34. <https://doi.org/10.63053/ijmea.32>
8. Dorrah, D.H. and McCabe, B. (2023), "Integrated Agent-Based Simulation and Game Theory Decision Support Framework for Cash Flow and Payment Management in Construction Projects", *Sustainability*, vol. 16(1), no. 244, available at: <https://www.mdpi.com/2071-1050/16/1/244> (Accessed 1 December 2025).
9. Athia, I. Sudarmiatin, S. and Agus Hermawan. (2023), "Management of CashFlow Practices in Micro Enterprises: Perspectives from Women-Owned SMEs", *International Journal Of Humanities Education and Social Sciences*, vol. 2(6). <https://doi.org/10.55227/ijhess.v2i6.489>
10. Patel, D. Bachwani, D. and Malek, M. (2023), "A Critical Review on Cash Flow Management for an Engineering Procurement Construction Sector", *Emerging Trends and Innovations in Industries of the Developing World*, 1st Ed., CRC Press, Boca Raton, USA. <https://doi.org/10.1201/9781003457602>
11. Oriekhova, K.V. and Golovko, O.H. (2022), "Cash flow management strategy", *Economics and Law*, vol. (1 (64)), pp. 89-97. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2022.01.089>
12. Manachynska, Y. Luchykh, M. and Luchykh, S. (2024), "Financial modelling of cash flow management for agribusiness security: Accounting and analytical aspect", *Scientific Horizons*, vol. 27(4), pp. 154-165. <https://doi.org/10.48077/scihor4.2024.154>
13. Damodaran, A. (2002), *Investment valuation*, 2nd. ed., John Wiley & Sons, Hoboken, USA.

Стаття надійшла до редакції 12.12.2025 р.